

Súd: Okresný súd Rimavská Sobota
Spisová značka: 15T/55/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6921010326
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zoltán Boros
ECLI: ECLI:SK:OSRS:2021:6921010326.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rimavská Sobota samosudcom JUDr. Zoltánom Borosom v trestnej veci proti obžalovanej M. A., nar. XX.XX.XXXX v A., pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b) Tr. zákona na hlavnom pojednávaní konanom dňa 13. októbra 2021 takto

rozhodol:

Obžalovaná M. A. P. G. P. Š. P. S. Á., nar. XX.XX.XXXX v A., trvale bytom C., C. XX, okres Rimavská Sobota, adresa na doručovanie písomností Š. XXX, M., okres Revúca,

je vinná, že

po tom, čo jej boli rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 2P/205/2016- 44 z 03.11.2016, právoplatným a vykonateľným 06.12.2016 zverené do náhradnej osobnej starostlivosti mal. W.. C., nar. XX.XX.XXXX v F. Z. a mal. Z.. C., nar. XX.XX.XXXX v I. v Z. F. D., od presne nezisteného dňa do 03.04.2019 v rodinnom dome s popisným číslom XX v obci C., okres F. Z. v dôsledku dlhodobej zanedbanej osobnej hygieny a výživy spôsobila, že mal. W.. C.. a mal. Z.. C., boli v čase hospitalizácie vo Všeobecnej nemocnici s poliklinikou U. D.. P.. 03.04.2019 hygienicky zanedbané, bez potrebných sociálnych návykov, obidve deti na celom tele mali kožu s hnisavými ložiskami pri sprievodnom svrabe, obidve deti vo vlasatej časti hlavy mali vši a všivavé ložiská s vytekajúcim hnisavým obsahom a tiež bol prítomný u oboch maloletých detí chronický zápal krčných mandlí, taktiež mali črevné parazity a u mal. W.. C.. bol prítomný aj zápal močových ciest a podľa prepúšťacej správy Všeobecnej nemocnice s poliklinikou U. D.. P. z 11.04.2019 bolo mal. W.. C.. diagnostikované Scabies, Pediculosis capitis cum impetigo regio capitis, Susp. Chron. tonzilitída, vysoká ASLO pozitivita, Contusio Frontis, Hypochromná anémia, Cystourethritis acuta, Eozinofília a mal. Z.. C.. bolo diagnostikované Scabies, Pediculosis capitis cum impetigo reg. capitis, Malnutricia, s rastovou retardáciou, Susp. chronická tonzilitída s vysokou ASLO pozitivitou, Hypochromná anémia I. stupňa, a Euzonofília, pričom uznesením Okresného súdu Rimavská Sobota pod sp. zn. 2P/77/2019-14 z 26.03.2019, vykonateľným 26.03.2019 boli deti mal. W.. C.. a mal. Z.. C.. umiestnené do Centra pre deti a rodiny, X.. O. XXX, M., P. F. Z.,

t e d a

najmenej dva mesiace v období dvoch rokov z nebanlivosti neplnila zákonnú povinnosť vyživovať a zaopatrovať iného, a taký čin spáchala závažnejším spôsobom konania, a to po dlhší čas,

t ý m s p á c h a l a

prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona.

Za to sa
o d s u d z u j e

podľa § 207 ods. 3 Tr. zákona, § 36 písm. j) Tr. zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zákona k trestu odňatia slobody v trvaní 14 (štrnásť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zákona samosudca obžalovanej výkon trestu podmienične odkladá.

Podľa § 50 ods. 1 Tr. zákona určuje skúšobnú dobu v trvaní 2 (dvoch) rokov.

o d ô v o d n e n i e :

Prokurátorka Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote dňa 08.07.2021 pod sp. zn. 1 Pv 232/20/6609-54 podala obžalobu na M. A. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b) Tr. zákona na skutkovom základe uvedenom vo výrokovvej časti tohto rozsudku.

Obžalovaná na hlavnom pojednávaní uskutočnila vyhlásenie, že je nevinná. Bola ochotná vypovedať, uviedla, že kým žila so svojim druhom, všetko bolo v poriadku. O tieto deti sa začala dobrovoľne starať, keďže išlo o deti brata jej bývalého druha a tieto jej boli aj zverené do starostlivosti súdnym rozhodnutím. Deti mala rada a kým bývala v podnájme, všetko im zabezpečovala, dávala im viac, ako predtým vlastným deťom, varila pre ne a udržiavala v obydľí čistotu. Popierala, že by deti nechávala doma samé, stalo sa tak len v jednom prípade, kedy musela ísť pre lieky. Problémy začali v súvislosti s tým, že druh ju opustil pre inú ženu a zo dňa na deň jej bol ukončený podnájom a ocitla sa na ulici. Snažila sa nájsť si prechodné ubytovanie, čo sa jej však nedarilo, ale krátkodobo mohla prebývať u svojich kamarátok. Mala záujem deti odovzdať do starostlivosti niektorého centra v C., pričom pani O. W. jej povedala, že ich prijatie si vyžaduje istý čas. Je pravdou, že v tomto čase už jednoducho nebolo v jej silách zabezpečovať o deti riadnu starostlivosť. Následne sa s ňou pani W. skontaktovala s tým, že už je miesto pre deti v M. a obžalovaná ich tam hneď aj zobrala a odovzdala. O rozhodnutí, ktorým jej boli deti odňaté na návrh ÚPSVaR v Rimavskej Sobote sa nedozvedela. V čase odovzdania detí spozorovala len to, že majú vši na hlave a hnisavé rany na hlave z tohto, avšak nespozorovala žiadne známky svrabu ani iných zdravotných problémov uvedených v obžalobe. Pre tieto zdravotné ťažkosti bola s nimi u O.. T. v C., ktorá na to predpísala nejaký šampón, repíkový čaj. O týchto problémoch upozornila aj Centrum pre deti a rodiny v M. pri odovzdaní detí.

Ustanovená opatrovníčka maloletých poškodených M.. I. T. sa ku skutkovým okolnostiam prípadu nevedela vyjadriť. Náhradu škody si v adhéznom konaní voči obžalovanej neuplatňovala.

Súd v konaní vykonal dokazovanie prečítaním listinných dôkazov uvedených v zápisnici o hlavnom pojednávaní a na hlavnom pojednávaní vypočul aj svedkov O.. O. G., A.. V. S., H. N., O. W., G. G., ďalej znaleckým posudkom súdnej znalkyne O.. M. O. a jej výsluchom na hlavnom pojednávaní, prečítaním zápisnice o výsluchu svedkyne O.. Ľ. N. v prípravnom konaní a oboznámením videozáznamu z výsluchu svedka a zároveň poškodeného mal. Z.. C.. z 02.12.2019.

Na základe rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 2P/205/2016 zo dňa 3. 11. 2016, právoplatného dňa 6. 12. 2016 boli do osobnej starostlivosti obžalovanej zverené maloleté deti Z..C.., narodený dňa XX. X. XXXX a W..C.., narodená dňa X. X. XXXX. Predtým im zabezpečovala starostlivosť od času, kedy rodičia detí nastúpili do výkonu trestu odňatia slobody. Deti nie sú v pokrvmom príbuzenskom vzťahu k obžalovanej - ide o deti brata jej bývalého druha.

Svedok O.. O. G. uviedol, že až do skúmaného obdobia bola starostlivosť o deti zo strany obžalovanej vyhovujúca. Kontroly boli v tomto období vykonávané a žiadne nedostatky neboli vytknuté. Potom zrejme nastal nejaký zlom. Trestné oznámenie nebolo podané na základe zistení pri návšteve dňa 20.03.2019, ale na podklade lekárskeho správ o zdravotnom stave detí po ich prevzatí Centrom pre deti a rodiny M.. Čo sa týka možnosti riešiť vzniknutú situáciu, obžalovaná mohla podať návrh na súd o zrušenie náhradnej starostlivosti, čo podľa jeho vedomia neurobila. Mohla tak urobiť aj s využitím pomoci sociálnych pracovníkov v meste C..

Svedkyňa A.. V. S. uviedla, že s touto záležitosťou sa dostala do kontaktu ako zamestnankyňa ÚPSVaR na oddelení sociálnej kurately, kde po zverení maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti

obžalovanej pravidelne vyhodnocovali a musí ju pochváliť, že v období, kedy jej ešte vypomáhal aj jej druh, bola úroveň starostlivosti o deti dobrá. Následne bol jej druh zobratý do výkonu trestu a aj po jeho návrate bola starostlivosť veľmi dobrá, dokonca deti ju nazývali maminka. Deti sa k nej túlili, vyhľadávali jej spoločnosť, zjavne ju mali radi. Svedkyňa sa osobne zúčastňovala kontrol v obydli obžalovanej, tieto hodnotí pozitívne. V dome bolo zakúrené, deti boli vhodne oblečené a mali k dispozícii aj jedlo. Pri týchto návštevách aj deti komunikovali so svedkyňou primerane svojmu veku a neodťahovali sa od nej a ani sa na nič nesťažovali. Nevšimla si ani žiadne zdravotné ťažkosti u detí. Následne obžalovanú opustil jej druh a vtedy nastalo zlyhanie starostlivosti o deti, ktoré by časovo vedela ohraničiť mesiacom marec 2019 a to zlyhanie prebehlo veľmi rýchlo, išlo o týždeň, maximálne mesiac. Ešte predtým v januári a februári obdržala anonymné sťažnosti na obžalovanú, že dávky za deti stroví na hracích automatoch. Išlo o volajúceho mužského pohlavia. Následne to obžalovaná vysvetľovala tak, že jej bývalý druh závidí dávky, ktoré na deti dostáva. Správa ošetrojúcej lekárky detí z januára 2019 svedčila o tom, že deti boli riadne zaočkované a v tomto zmysle neboli zistené žiadne nedostatky. Vie o tom, že v marci 2019 obžalovaná požiadala terénne sociálne pracovníčky v C. o umiestnenie detí v domove a po posunutí tejto informácie si ju predvolala, kde ona tento svoj zámer potvrdila, aj keď jej bolo veľmi ľúto, nechcela ich dať do ústavu, keďže tam sama vyrastala. Hovorila pri tom, že to psychicky nezvláda a aj to svedkyňa na nej videla. Túto situáciu navrhovali riešiť poradenstvom, pretože nie je cieľom úradu hneď pri prvom kroku umiestňovať deti do ústavu. Pri tomto stretnutí obžalovaná hovorila aj o tom, že do konca marca 2019 musí vyplatiť prenajímateľovi sumu zhruba 1600 eur, alebo sa z domu vysťahovať. Čo sa týka kontroly, pri ktorej boli deti doma nájdené samé, od terénnych sociálnych pracovníčok sa dopyčovala, že sa tak nemalo stať po prvýkrát, avšak pri kontrolách takéto zistenie nebolo zaznamenané. Po zistení tejto skutočnosti požiadala vedúceho oddelenia O. G., aby sa počas svojej služobnej cesty zastavil v mieste bydliska tejto rodiny, čo on aj urobil. Svedkyňa sa osobne kontroly v tento deň nezúčastnila. V ďalšom považovala za nevyhnutné vyhľadať zariadenie, v ktorom by deti mohli byť umiestnené. O tomto bola informovaná pri pohovore aj obžalovaná a keď sa zariadenie našlo, úrad podal návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorému sa obžalovaná podvolila a deti odovzdala do Centra v M.. Pri ich vstupnej lekárskej prehliadke bolo zistené, že ich zdravotný stav je zanedbaný a následne boli hospitalizované na infekčnom oddelení nemocnice v U.. Na základe lekárskeho správ svedkyňa podala trestné oznámenie. K pohovoru pred vykonanou kontrolou v marci ešte dodáva, že obžalovaná sa už vtedy vyjadrovala tak, že deti už nechce mať vo svojej starostlivosti. Po kontrole vykonanej v marci už svedkyňa iné riešenie než umiestnenie detí považovala za zbytočné, keďže obžalovaná sa už vzdávala týchto detí. Prispelo k tomu aj to, že situácia sa zhoršovala zo dňa na deň a obžalovaná už deti nechcela.

Svedkyňa H. N. uviedla, že asi od roku 2016 až doposiaľ je zamestnankyňou MsÚ C. ako terénna sociálna pracovníčka. Pani A. z tohto titulu sporadicky navštevovala. Návštevy sa uskutočňovali vo dvojiciach s kolegyňami W., N. a N.. Asi to bolo v rokoch 2018-2019, kedy pri týchto návštevách vždy všetko našli v poriadku, v domácnosti pani A. bolo upratané, navarené a o deti bolo postarané. Tieto kontroly sa uskutočňovali vždy na tom istom mieste, a to v menšom rodinnom dome na C., ktorý pozostával z kuchyne, jednej izby a ešte asi jednej menšej miestnosti. Pamätá sa na jednu návštevu, deti sa vonku hrali, mali čerstvo umyté vlasy a na zavolanie obžalovanej riadne prišli dnu. Svedkyňa nezaznamenala žiadne problémy, a preto aj keď nie je zdravotníčka, si myslí, že tieto deti neboli týrané. Pri týchto návštevách nikdy až s jednou výnimkou nenašli deti doma osamote, pričom viackrát sa stalo, že okolie ich chodilo upozorňovať, že deti sú osamote, vždy bez meškania túto okolnosť overovali a nikdy ich takto osamote nenašli až na ten jeden deň, kedy následne volali vedúcemu úradu, a to v marci 2019. To, čo okolie zvyklo na obžalovanú tvrdiť, sa nikdy nepotvrdilo. V tento deň deti našli riadne v postieľkach prikryté a tieto im povedali, že obžalovaná, ktorú oslovovali teta, išla pre peniaze. Deti mali zapnutú televíziu, chlapček mal na hlave čiapku a dievčatko šatôčku. Asi tam nebolo vykúrené a deti mali prichystané na jedenie maslo a chlieb. Spolupráca s obžalovanou bola vždy dobrá a svedkyňa na deťoch nevidela žiadne známky zdravotných ťažkostí. Deti vôbec neboli utiahnuté a rozprávali sa s nimi, pričom človek by si všimol po skúsenostiach z iných rodín, keby niečo nebolo v poriadku. Pokiaľ sa v prípravnom konaní vyjadrila, že na predchádzajúcej návšteve bola týždeň predtým a vtedy tam bolo všetko v poriadku, ak to vtedy tak uviedla, zotrváva na tom.

Návštevu dňa 20. 3. 2019 v rozhodných momentoch zhodne opísala aj svedkyňa O. L. N., terénna sociálna pracovníčka O. C.. Jej výpoveď súd podľa § 263 ods. 1 Tr. poriadku prečítal na hlavnom pojednávaní. Svedkyňa ešte uviedla, že s kolegyňou W. boli u obžalovanej týždeň pred udalosťou, vtedy bolo všetko u nej v poriadku. Chodila tam viackrát, bolo vždy navarené, čisto, deti sa vonku hrali, bolo

o ne postarané. Vždy išli preveriť anonymné oznámenia o tom, že deti sú často samé, nikdy sa to však nepotvrdilo. Zdravotné problémy u detí si predtým nevšimla, len na tej jednej spomenutej návšteve.

Svedkyňa O. W.Á. uviedla, že od roku 2005 asi až do polovice marca 2019 pracovala ako sociálna terénna pracovníčka v C.. Pamätá sa, že asi dve tri návštevy spolu s kolegynami uskutočnila v domácnosti obžalovanej a keď tam chodila, obžalovaná bola vždy doma. V domácnosti bolo čisto a bolo aj navarené. V jednom prípade si pamätá, že deti sa hrali vonku a pri ďalšej návšteve ležali v posteli. Žiadnej kontroly alebo návštevy sa nezúčastnila, pri ktorej by zaznamenali nejaké nedostatky. Návštevy dňa 20.03.2019 sa nezúčastnila.

Svedkyňa G. G. uviedla, že v rozhodnom období pracovala na O. C. ako sociálna terénna pracovníčka. Obec C. nespádala do jej rájónu, preto s obžalovanou ako s klientkou prichádzala do kontaktu, len keď prišla ona sama do kancelárie a potrebovala pomôcť s vybavovaním niečoho. S obžalovanou sa vždy dalo pracovať, nesprávala sa agresívne, naopak, bola slušná. Bola s ňou aj na súde, keď sa jej uvedené dve maloleté deti zverili do náhradnej osobnej starostlivosti a pomohla jej vybaviť príslušné dávky a to detské prídavky a rodičovský príspevok. Pokiaľ obžalovanú spolu s deťmi náhodne stretávala v meste, deti boli vždy pekne vyobliekané a žiadny problém so starostlivosťou o ne sama nezaznamenala, pričom z úradu odišla v auguste roku 2019. Pri týchto stretnutiach sa tieto deti hrali, mali pri sebe nejaké keksíky, správali sa bezstarostne. Presne nevie, kedy k tomuto stretnutiu došlo, išlo o jesenné obdobie buď v roku 2018 alebo 2019, deti mali na sebe vetrovky a čiapky. Obžalovaná sa predtým asi dva roky starala o dve deti svojej švagrinej, ktorá odišla do V. a tá starostlivosť bola príkladná. Aj preto bola svedkyňa rada, že si vzala do starostlivosti deti, o ktoré v tomto konaní ide.

Svedok a zároveň poškodený mal. Z.. C.. pred vyšetrovateľkou PZ po zákonom poučení, primeranom svojmu veku uviedol, že predtým býval v dome s tetou M. A., kde mali len kuchyňu a jednu izbu. Teta im varievala jesť hlavne kolienka, šošovicu a sladkú ryžu. Niekedy bol aj hladný. Teta M. kúrila s drevom. Oblečenia na seba mali málo, bolo mu aj zima, hlavne vtedy, keď nebolo doma zakúrené. Dva dni mával tie isté veci na oblečenie. Teta prala ich šaty ručne. Na otázku, čo robievala cez deň uviedol, že kúrila, varila, zametala, prala, upratovala a už nič. On so sestrou tete pomáhali nosiť drevo, trhali spolu šišky. Teta ich nechala doma samých, keď išla nakupovať. Sami boli dakedy aj do rána, alebo do večera. Boli sami so sestrou niekedy aj v noci. Teta A. sa ku nemu a ku sestre správala aj dobre, aj zle. Hnevala sa na nich, keď v zime chodili vonku. Bol aj pri tete chorý, bolelo ho bruško. Od tety dostal sirup. Záchod mali vonku, nemali kúpeľňu. Keď mali vši, teta ich čistila šampónom. Mali aj ploštice. Jeho výpoveď oboznámil súd prehratím videozáznamu jeho výsluchu na pojednávaní. Z jeho mimoverbálnych prejavov súd zistil, že o uvedených skutočnostiach maloletý nerozprával s príznakmi utrpenej traumy: celý čas bol usmievavý, o udalostiach referoval vecne a pohotovo.

Z výpovede uvedených svedkov si súd osvojil skutkový záver, že obžalovaná dobrovoľne prevzala do osobnej starostlivosti maloleté deti Z..C.. a W..C., pričom až do návštevy vykonanej dňa 20. 3. 2019 terénne sociálne pracovníčky, ako aj predstavitelia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny hodnotili starostlivosť obžalovanej o maloleté deti zverenú do jej osobnej starostlivosti vyslovene kladne a zvýraznili, že jednak boli zabezpečené základné fyziologické potreby detí (teplá strava, ošatenie, vykúrený domov), ale bolo evidentné aj emotívne puto medzi obžalovanou a deťmi. To vyplýva aj z okolností, že ju zvykli oslovovať aj mama. Ak aj úrad obdržal anonymné sťažnosti, že míňa peniaze v herných automatoch a necháva deti osamote, úrad pri promptne vykonaných kontrolách nepotvrdil pravdivosť týchto oznámení. Zo správy ošetrojúcej pediatričky O.. O. F. zo dňa 27. 4. 2018 bolo zistené, že aj podľa zistení lekárky bolo o deti v tom čase dobre postarané, realizované boli aj preventívne prehliadky a povinné očkovania. Chorobnosť detí bola len sporadická, liečebný režim v takýchto prípadoch obžalovaná dodržiavala. Z ďalšej správy zo dňa 25. 1. 2019 vyplýva, že od ostatnej správy deti neboli vyšetrené pre akútny infekčný v jej ambulancii. Preventívne prehliadky mali realizované v pravidelných intervaloch a všetky povinné očkovania boli riadne realizované.

Zo strany úradu práce bol dohľad nad spôsobom výkonu starostlivosti obžalovanej intenzívnejší po zistení, že obžalovaná sa počas ich návštevy dňa 20. 3. 2019 v domácnosti nenachádzala, pričom v tom čase bola v C. nakúpiť lieky. Uvedenú udalosť z pohľadu podanej obžaloby možno posúdiť ako určitý spúšťač ďalších udalostí, vrátane pohovorov obžalovanej s A.. S., v rámci ktorých aj samotná obžalovaná prejavila názor, že vzhľadom na svoju sociálnu situáciu aj psychické rozpoloženie už nie je schopná postarať sa o deti tak, ako predtým. Ku koncu marca jej hrozila aj strata ubytovania,

pokiaľ nezaplatí sumu 1.500,-eur, k čomu aj došlo. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rimavská Sobota vyplýva, že z dôvodu nezabezpečenia starostlivosti obžalovanou úrad podal súdu návrh na vydanie neodkladného opatrenia na zverenie detí do dočasnej starostlivosti právnickej osoby. Po vydaní neodkladného opatrenia Okresného súdu Rimavská Sobota pod sp. zn. 2P/77/2019 boli deti obžalovanou odovzdané do starostlivosti Centra pre deti a rodiny v M. dňa 3. 4. 2019.

Zo správ od Centra pre deti a rodiny M. z 04.04.2019 a z 25.11.2019 vyplýva, že obe deti boli bezprostredne po ich prijatí do Centra pre deti a rodiny v M. hospitalizované ešte v ten istý deň po zistení, že deti boli zanedbané, mali vši a svrab. Maloleté deti boli značne vyhladované, smädné.

Podľa prepúšťacej správy Všeobecnej nemocnice s poliklinikou U. D.. P. z 11.04.2019 bolo mal. W.. C.. diagnostikované Scabies, Pediculosis capitis cum impetigo regio capitis, Susp. Chron. tonzilitída, vysoká ASLO pozitivita, Contusio Frontis, Hypochromná anémia, Cystourethritis acuta, Eozinofília a mal. Z.. C.. bolo diagnostikované Scabies, Pediculosis capitis cum impetigo reg. capitis, Malnutricia, s rastovou retardáciou, Susp. chronická tonzilitída s vysokou ASLO pozitivitou, Hypochromná anémia I. stupňa, a Euzonofília. Zo správy uvedenej nemocnice z 21. 5. 2019 ďalej vyplýva z hľadiska vecí významné zistenie, diagnostikovaný zdravotný stav trval určite niekoľko týždňov, pravdepodobne aj niekoľko mesiacov. K popísanému stavu viedlo dlhodobé zanedbanie hygieny a výživy. Ak by tento stav pretrvával, mohli sa vyvinúť poruchy rastu. Uvedený stav určite spôsoboval deťom fyzické utrpenie, ktoré si pravdepodobne neuvedomovali, keďže lepšie zaobchádzanie nepoznali.

Otázka prípadnej psychickej ujmy mal. Z.. C.. a mal. W.. C.. bola predmetom znaleckého posudku súdnej znalkyne O.. M. O. z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí na poškodených č. 17/2019. Z posudku vyplýva, že osobnosť týchto maloletých detí je v procese vývinu, znalkyňa zachytila u detí spôsob konštruktívneho prispôsobenia patologickým podmienkam ako znak disharmonického vývinu, deti majú výrazné obranné mechanizmy, ktorými sa naučili spracovávať a reagovať na nevyhovujúce podmienky. Jeden pre druhého sú jediným stabilným bodom v ich živote, všetko ostatné bolo doteraz nestabilné, menlivé, na vonkajšie prostredie sa nedalo spoľahnúť, čo zároveň vytvára veľký pocit neistoty a obavnosti. Obidve deti majú úroveň intelektu v širšom priemere v porovnaní so svojou vekovou kategóriou. Ich pamäťové funkcie sú veku primerané. U oboch je zachytená tendencia chrániť a obhajovať svoje predchádzajúce rodinné prostredie aj napriek tomu, že obaja verbalizujú lepšie životné podmienky a spokojnosť v profesionálnej rodine. Vo svojom veku sú výrazne sugestibilní, ovplyvniteľní a manipulovateľní predovšetkým dôležitými blízkymi ľuďmi. Vo všeobecnosti vystavenie nepriaznivým vplyvom v určitých citlivých vývinových obdobiach dieťaťa a premeškanie týchto citlivých vývinových období vedie k trvalým nezvratným zmenám. Disharmonický vývoj osobnosti dieťaťa je často zapríčinený depriváciou, fyzickou, psychickou, sociálnou a podnetovou, nemusí sa jednať priamo o aktívne týrajúce správanie dospelého. U detí spôsob, akým im dôležitý blízky človek, väčšinou matka, alebo osoba, ktorá sa o deti stará, napĺňa biologické, sociálne, psychické potreby, úzko súvisí s tým, aký stabilný pocit sebahodnoty sa u nich vytvára. Nie je teda možné, predovšetkým u detí, oddeliť fyzické príkorie od psychického. Závažné fyzické zanedbanie má priamy dosah na utváranie osobnosti dieťaťa a jeho ďalšie fungovanie v budúcnosti. Obidve deti sú si navzájom vzťahovo veľmi blízke, sú užšie prepojené, čo nie je bežné u súrodencov v ich veku, mal. Z.. C.. preberá na seba veku neprimeranú zodpovednosť aj za sestru, má strach z vlastného zlyhania. Celkove mal. W.. C.. a mal. Z.. C.. majú teda známky disharmonického vývinu osobnosti. Znalkyňa neodporúča priamy kontakt detí s osobou, ktorá je označená ako páchatel' predmetného trestného činu, pri úkonoch trestného konania. Vystavenie takejto situácii nie je v záujme maloletých detí.

Súdna znalkyňa sa záverov písomného znaleckého posudku pridŕžavala aj pri svojom výsluchu na hlavnom pojednávaní. Zdôraznila, že týraním nemusí byť len aktívne konanie ako napr. bitie detí ale môže ísť aj o závažné zanedbanie starostlivosti vrátane uspokojovania základných biologických potrieb ako napr. prísun jedla, tekutín, pocit bezpečia a blízkosť osoby rodiča alebo inej zodpovednej osoby. Na otázku, či je možné určiť do akej miery prispela k vzniknutému stavu zisteného u maloletých detí starostlivosť biologických rodičov, resp. starostlivosť zo strany obžalovanej uviedla, že úplne presne sa to nedá zistiť, zo spisu však vyplýva, že deti boli v starostlivosti obžalovanej už od útleho veku z čoho vyplýva, že v starostlivosti obžalovanej boli väčšiu časť života. V tejto súvislosti je najdôležitejším obdobím pre rozvoj dieťaťa obdobie do piatich rokov veku. Nevie zhodnotiť efekt starostlivosti zo strany biologických rodičov, avšak zo spisu vyplývajúca zhoršená úroveň starostlivosti zo strany obžalovanej, ktorá trvala trištvrté roka až jeden rok znamená, že toto obdobie malo nepochybne významný vplyv.

Úplne presne obdobie deprivácie nevie vymedziť, keď však zohľadní, že napr. u Z. sa niektoré zručnosti napr. pri stolovaní majú osvojiť už podstatne skôr, vyplýva z toho, že sa nejednalo o pôsobenie, ktoré by sa dalo merať len v týždňoch alebo niekoľkých mesiacoch, išlo o dlhšie obdobie. Počas výkonu profesionálnej starostlivosti nastal u oboch detí výrazný posun k lepšiemu, z čoho vyplýva, že aj obžalovaná mala šancu privodiť takéto zlepšenie. V niektorých oblastiach ako napr. stolovanie alebo hygiena došlo k rýchlemu rozvoju, avšak v niektorých oblastiach sa budú stabilizovať aj dlhšie. V prípade Z. išlo napr. o jeho obavu zo školy, keďže nikdy nebol v predškolskom zariadení. Deti sa k osobe obžalovanej nechceli veľmi vyjadrovať, mali ju tendenciu chrániť, i keď za lepšiu považovali starostlivosť v profesionálnej rodine. Ochrana pôvodného rodinného prostredia býva u detí bežná. Pri komplexnom zisťovaní anamnézy znalkyňa konzultovala s osobami, ktoré s deťmi prišli do kontaktu po ich prevzatí Centrom resp. s náhradnými rodičmi. Nekonzultovala s nikým z ich pôvodného prostredia.

Obžaloba bola na obžalovanú podaná za skutok, ktorý prokuratúra právne kvalifikovala ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Zločinu podľa citovaného ustanovenia sa dopustí ten, kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie bezdôvodným odopieraním stravy, oddychu alebo spánku alebo odopieraním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny, zdravotnej starostlivosti, bývania, výchovy alebo vzdelávania. V zmysle súdnej praxe sa pritom týraním rozumie zlé zaobchádzanie s blízkou alebo zverenou osobou, ktoré sa vyznačuje vyšším stupňom hrubosti a necitlivosti, určitou trvalosťou, ktoré táto osoba pociťuje ako ťažké príkorie. Psychickým a fyzickým utrpením je potrebné pri tom rozumieť stav, vyznačujúci sa bolesťami alebo duševnou traumou, ktoré ovplyvňujú obvyklý spôsob života týranej osoby a netrvajú len krátky čas.

Niet žiadneho dôkazu, ktorý by svedčil o tom, že obžalovaná úmyselne (či už vo forme priameho alebo nepriameho úmyslu) chcela deťom ublížiť alebo im spôsobovať príkorie v akejkoľvek podobe, vrátane psychického alebo fyzického utrpenia. Takýto záver nebolo možné prijať ani s prihliadnutím na obsah výpovede samotného maloletého Z..C., ktorý zo strany obžalovanej potvrdil len aktivity spojené so starostlivosťou o ne a o domácnosť. Z jeho výpovede nebolo zistené, že by správanie sa obžalovanej voči nemu subjektívne pociťoval ako príkorie alebo v krajnom prípade ako formu týrania. Pokiaľ ide o zistenia opísané súdnou znalkyňou, ktoré svedčia o disharmonickom vývoji osobností detí a ich chýbajúce sociálne a hygienické návyky, tieto, ak aj svedčia o nepodnetnom prostredí výchovy, sami osebe neposkytujú dôkaz o tom, že by obžalovaná úmyselne spôsobovala deťom citovú depriváciu a neposkytovala dostatočnú výchovu. V tejto súvislosti súd prihliadol na prostredie, v ktorom bola obžalovaná povinná túto bez pomoci tretej osoby starostlivosť poskytovať a na obmedzené finančné možnosti pri zabezpečení ich životných nákladov - bolo preukázané, že obžalovaná mala k dispozícii len štátne sociálne dávky a všetky úkony spojené so starostlivosťou o domácnosť zabezpečovala po odchode jej druhá sama. Niet pochýb, že v takomto prostredí nedochádzalo k ideálnemu spôsobu výchovy, prípadné nedostatky však nemožno považovať za akt týrania detí. Nedostatky trvalého charakteru neboli zistené ani z výpovede sociálnych terénnych pracovníkov a pokiaľ spomínali zlyhanie starostlivosti zo svojho pohľadu, toto ohraničili obdobím mesiaca marec 2019 (svedkyňa A.. S.).

Pokiaľ ide o zdravotné ťažkosti diagnostikované po ich prevzatí Centrom pre deti a rodinu v M., tieto sú nepochybne preukázané príslušnými správami Nemocnice S. U.. Ani v tejto súvislosti však nebol produkovaný dôkaz, že by obžalovaná úmyselne odopierala zdravotnú starostlivosť deťom s úmyslom spôsobiť im utrpenie, rovnako ani to, že by bola uzročená s tým, že by im takýto stav spôsobila. Poskytovanie liečiv (sirup na bolesti brucha, šampón proti všiam) opísal aj samotný maloletý Z..C.. Je zrejmé, že uvedené opatrenia nepostačovali, keď sa u maloletých detí vytvorili viaceré zdravotné ťažkosti. Zo správy nemocnice vyplýva aj to, že muselo ísť o dlhšie trvajúci stav, počas ktorého došlo k rozvinutiu týchto ochorení, resp. stavov. Za tohto stavu má súd za to, že obžalovanej možno pripísať len nedbanlivostné zavinenie vo forme vedomej nedbanlivosti. Súd vzhľadom na nízke právne povedomie obžalovanej jej nepripísal na ťarchu, že sama neiniciovala konanie o zmene rozhodnutia o zverení detí do jej starostlivosti. Bolo však preukázané, že terénnym sociálnym pracovníčkam avizovala, že už ďalej nie je schopná starostlivosť o deti zabezpečovať.

Vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania a úvahy uvedené vyššie súd konanie obžalovanej kvalifikoval ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 odsek 1, ods. 3 písm. b) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, lebo najmenej dva mesiace v období dvoch rokov z nedbanlivosti neplnila zákonnú povinnosť zaopatrovať iného, po dlhší čas. Zaopatrením sa pritom

považuje jednak uspokojovanie základných biologických potrieb (strava, pitie, ošatenie, bývanie), ale aj vyhľadanie dostupnej zdravotnej starostlivosti v nevyhnutných prípadoch.

Pri určení druhu trestu a jeho výmery súd prihliadol najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie a pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Poľahčujúca okolnosť u obžalovanej bola vzhladnutá podľa § 36 písm. j) Tr. zákona v tom, že pred spáchaním trestného činu viedla riadny život. Z lustrácie v evidencii priestupkov vyplýva, že obžalovaná nebola postihnutá za žiadny priestupok. Súдне trestaná bola v dvoch prípadoch, naposledy rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 1T/11/02 z 25.01.2002, na ktoré sa však hľadí, ako by nebola odsúdená. Obžalovaná nebola prejednávaná ani komisiou verejného poriadku v mieste bydliska. Príťažujúce okolnosti súd nezistil. Nakoľko pri pomere poľahčujúcich a príťažujúcich okolností prevažovali poľahčujúce okolnosti, podľa § 38 ods. 2, 3 Tr. zákona sa znižuje horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Súd zohľadnil, že aj keď obžalovaná popierala, že by deťom vedome ubližovala, cítila zodpovednosť za vzniknutý stav a aj v záverečnej reči žiadala o odpustenie. V rámci upravenej trestnej sadzby (1 rok až 3 roky a 8 mesiacov odňatia slobody) súd na nápravu obžalovanej považuje za dostačujúci podmienený trest odňatia slobody vo výmere len tesne prevyšujúcej spodnú hranicu trestnej sadzby, t. j. vo výmere 14 mesiacov so skúšobnou dobou v trvaní dvoch rokov.

najmenej dva mesiace v období dvoch rokov z nedbanlivosti neplnila zákonnú povinnosť vyživovať a zaopatrovať iného, a taký čin spáchala závažnejším spôsobom konania, a to po dlhší čas,

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho oznámenia prostredníctvom Okresného súdu Rimavská Sobota na Krajský súd v Banskej Bystrici. Oznámením rozsudku je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba rozsudok doručiť. Ak sa rozsudok vyhlásil v neprítomnosti takejto osoby, oznámením je až doručenie rozsudku. Odvolanie má odkladný účinok (§ 306/2 Tr. poriadku).

Odvolanie môžu podať:

Prokurátor pre nesprávnosť ktoréhokolvek výroku (§ 307/1a Tr. poriadku), a to v neprospech i v prospech obžalovaného (§ 308/1,2 Tr. poriadku). V prospech obžalovaného môže podať odvolanie aj proti vôli obžalovaného (§ 308/2 Tr. poriadku).

Obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka (§ 307/1b Tr. poriadku), a to len vo svoj prospech (§ 308/2 Tr. poriadku).

Príbuzní obžalovaného v priamom rade (jeho súrodenci, osvojiteľ, osvojenec, manžel a druh) pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka obžalovaného), a to len v jeho prospech (§ 308/2 Tr. poriadku). Zákonný zástupca obžalovaného, opatrovník obžalovaného a obhajca obžalovaného pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka obžalovaného, a to len v jeho prospech. Ak je obžalovaný pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môžu podať odvolanie v prospech obžalovaného i proti jeho vôli (§ 308/2 Tr. poriadku).

Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre nesprávnosť výroku, ktorý sa priamo týka mladistvého obžalovaného, a to len v jeho prospech, ako aj proti jeho vôli (§ 345/1 Tr. poriadku).

Poškodený, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, pre nesprávnosť výroku o náhrade škody (§ 307/1c Tr. poriadku), a to v neprospech obžalovaného (§ 308/1 Tr. poriadku). Ak je poškodeným právnická osoba, odvolanie môže podať len osoba oprávnená konať za právnickú osobu (§ 68 Tr. poriadku).

Zúčastnená osoba pre nesprávnosť výroku o zhabaní veci (§ 307/1d Tr. poriadku) a § 45/1 Tr. poriadku).

Osoby oprávnené podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môžu ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.